

Przyczynki do frazeologii psalmów biblijnych a babilońskich

napisał

Mojżesz Schorr.

Psalmy biblijne były w ostatnich czasach niejednokrotnie przedmiotem porównawczych badań na tle analogicznych utworów lirycznych, znanych nam z religijnej literatury babilońsko-assyryjskiej¹⁾. Studya te zmierzają jednak tylko do analizy ogólnych motywów religijnych i psychicznych stanowiących podkład wynurzeń poetycznych w obydwu literaturach, do wykazania styczności w toku myśli a w rezultacie do zaznaczenia wyższości psalmów biblijnych pod względem ich poetycznego indywidualnego charakteru, etycznego poziomu i głębi religijnej świadomości. Zadaniem niniejszego artykułu jest wykazać, że owo pokrewieństwo nie ogranicza się tylko do ideowej strony utworów, do ich treści, ale że w niemniejszym stopniu obejmuje i zewnętrzną ich stronę, w pierwszym rzędzie styl literacki, frazeologię. Te zwroty i wyrażenia stylistyczne są nieraz tak znamienne i uderzające, że niepodobna oprzeć się wrażeniu,

---

¹⁾ Por. Bahr, Die babylonischen Buspsalmen und das Alte Testament (Berlin 1903). — Caspari, Die Religion in den assyrisch-babylonischen Buspsalmen (Gütersloh 1903). — Ph. Berger, Les origines babyloniennes de la poésie sacrée des Hébreux (Paris 1904. Annales du Musée Guimet). Najlepszy zbiór hymnów i modlitw babilońskich w tłumaczeniu daje H. Zimmer, Babylonische Hymnen und Gebete in Auswahl (Der Alte Orient. T. VII [1903] i T. XIII [1911]).

że zachodzą tutaj bezpośrednie, konkretne wpływy literackie ze strony starszej, babilońskiej literatury na młodszą hebrajską, a nie tylko ogólne podobieństwa, które dadzą się zrozumieć w ramach pokrewnego światopoglądu religijnego bez przypuszczenia literackiej zawisłości. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że Palestyna była domeną kultury babilońskiej już w pierwszej połowie drugiego tysiąclecia przed Chr., na długo przed zajęciem jej przez Izraelitów, że książęta palestyńscy nawet z Faraonami, swymi zwierzchnikami, korespondowali w piśmie i języku babilońskim, że znano tam już wówczas utwory literatury babilońskiej (mit Etany) — jak to wszystko słynne archiwum dyplomatyczne z Tell-Amarna wykazuje¹⁾; jeżeli dalej uwzględnimy, że i kultura Izraelsko-judzka przy całej swej niezaprzeczonej wyższości i oryginalności przecież w podstawach swoich zarówno w dziedzinie koncepcji religijnych, kultu religijnego, instytucji prawnych i t. d., stoi pod wyraźnym wpływem kultury babilońskiej, z którą setkami nici jest związana — jeżeli to wszystko rozważymy, to raczej dziwić by się nam wypadało, gdyby ten wpływ nie miał się zaznaczyć i w formach twórczości literackiej a szczególnie poetycznej. W istocie też ten wpływ istnieje a szczególnie wycisnął swe piętno na psalmach jako właściwych utworach poetycznych. Skonstatowanie analogii stylistycznych ma też niemalże znaczenie dla interpretacji psalmów a często może stanowić kryterium dla ustalenia czasu, z którego ten lub ów psalm pochodzi²⁾. Prace w tej dziedzinie są bardzo nieliczne. D. H. Müller³⁾ był pierwszym, który szczęśliwie zastosował tę metodę porównawczą w zakresie literackiego stylu do księgi Ezechiela, a więc autora, który żył w Babilonii i tam

1) Por. J. A. Knudtzon, Die El-Amarna-Tafeln (Vorderasiat. Bibliothek II. Lipsk 1907). — M. Schorr, Starożytności biblijne w świetle archiwum egipskiego z XIV. w. przed Chr. (Odbitka z Przewodnika nauk. i liter. Lwów 1901).

2) Krytycy biblijni są często zbyt pochopni uznać ten lub ów psalm za bardzo późnej daty (np. z III. wieku przed Chr.), który kolorytem swoim i stylem starożytność swą wykazuje.

3) Ezechielstudien (1895). — II wydanie wyszło w roku 1904. p. t. Biblische Studien I.

rozwinął swą działalność proroczą. „Jestto mylne pojęcie“, — powiada w swej rozprawie Müller — „jeśli się sądzi, że w owych dawnych czasach literatury różnych narodów były zamknięte każda dla siebie i nie wywierały na się wzajemnego wpływu. Owszem, ściślej istniał między niemi związek, niż się zazwyczaj sądzi i można temsamem prawem mówić o przednio-azyatyckiej literaturze owych czasów, jak się dziś mówi o literaturze europejskiej“.

Obrazowe wyrażenia i porównania poetyczne, zaczerpnięte ze zjawisk przyrody, w literaturze assyryjskiej ze szczególnem uwzględnieniem także literatury starohebrajskiej, zestawił systematycznie assyryjolog Tallquist (profesor w Helsingforsie) w pięknej, niestety niedokończonej rozprawie ¹⁾. Zbyt jednostronny jednak jest sąd jego, że ta obrazowa frazeologia jest wspólna wszystkim literaturom semicko-orientalnym ²⁾. Owszem we wielu przykładach, przez Tallquista nagromadzonych, podobieństwo obrazów poetycznych należy sprowadzić do wpływów literackich. W pewnej styczności z naszym tematem stoi także rozprawka moja o zwrotach stylistycznych babilońsko-hebrajskich ³⁾, która jednak ma na celu leksykalne wyjaśnienie pewnych w ścisłem znaczeniu używanych zwrotów hebrajskich w świetle analogicznych wyrażen babilońskich. W ogólniejszych ramach obracają się studia Delitzscha ⁴⁾ i Zimmerna ⁵⁾. Z analogicznych prac w zakresie innych języków semickich należy wymienić

1) Typen der assyrischen Bildersprache (Hakadem I [1907] str. 1—13; 55—62).

2) Str. 3 tamże. »Bilder, die der Bibel entstammen und die man sich gewöhnt hat als echthebräische Schöpfungen anzusehen, werden aber durch ihr Vorkommen auch in der assyrischen Sprache als gemeinsemitisch-orientalische erwiesen«.

3) M. Schorr. Einige hebräisch-babylonische Redensarten (Monatsschrift f. d. Geschichte u. Wissenschaft des Judentums 1908, str. 428—442).

4) Prolegomena eines neuen hebräisch-aramäischen Wörterbuches (1884). — Por. także Delitzsch, Das Buch Hiob (1906), szczególnie wstęp.

5) Por. przyczynki Zimmerna do XVI. wyd. Słownika hebrajskiego do St. Testamentu ed. Gesenius-Buhl (1915).

rozprawę arabisty G. Jacoba o paralelach arabskich do Starożytności 1), gdzie jednak więcej kulturalny moment aniżeli lingwistyczny jest uwzględniony. Autor omawia pewne zwyczaję i pojęcia w świetle niektórych zwrotów arabskich a hebrajskich.

Paralele, które tu dalej przytaczamy, nasuwały nam się w ciągu okolicznościowej lektury poetycznych utworów babilońskich. Głębsze systematyczne studium mogłoby znacznie materiału porównawczego pomnożyć. Ale i te przez nas zebrane przykłady wystarczają dla illustrowania wypowiedzianej wyżej hipotezy, że autorowie psalmów biblijnych żyli w atmosferze literackiej babilońsko-assyryjskiej, że znali religijno-poetyczne utwory babilońskie względnie assyryjskie i że w swej frazeologii i obrazach poetycznych na tych utworach mniej lub więcej świadomie się wzorowali — co zresztą w niczem nie ujmuje pięknu i oryginalności poezji biblijnej. Ideowo stoi ona o całe niebo wyżej ponad babilońską. A także w stylu osiągnęła — abstrahując od pewnych stereotypowych wyrażen — doskonałość w oddawaniu całej skali uczuć religijnych, od zwykłych do najsubtelniejszych, nigdy więcej nie prześcignoną.

Dla lepszego uwidocznienia naprowadzonych analogii przytaczamy — trzymając się porządku psalmów — w jednej kolumnie zwrot hebrajski, w drugiej paralele babilońskie 2).

Ps. 3, 8: קוּמָה רַי הוֹשִׁיעֵנִי אלהי „powstań, o Jahwe, wspomóż mnie, o Bo- że mój“.	<i>izzizānim-ma ilāni rabūte šimā dabābī</i> „powstańcie, o wielcy bogowie, wysłuchajcie mej skargi“ (IV Rawl. 49, 13 ^a = Tallquist, Die Beschwörungsserie Maklū, tabl. I, obv. 13).
„ 44, 27: קוּמָה עֲזֹרָתָה לִּי „powstań na pomoc nam“.	<i>izzizamma šu šamaš</i> „powstań o Szamasz“ (IV Rawl. 17, 22 ^b , por. Deltzsch, Handwörterbuch kol. 455 ^b).

1) Altarabische Parallelen zum Alten Testament (1901).

2) Tekst babiloński podajemy w transkrypcji łącznej (nie sylabicznej).

- Ps. 5,9: **הישר לפני דרכך** „toruj przedemną drogę moją“.
- „toruj przedemną drogę moją“.
- „13, 2: **עד אנה תסתיר אה פניך ממני** „dopokądże odwracać będziesz oblicze Twe odemnie“.
- „79, 5: **עדמה** [czyt. מהי] **ד' האנף הנצח** **תבער כמו אש קנאהר** „dopókiż, o Jahwe, gniewać się będziesz, na wieki? pałac będzie jak ogień uniesienie Twoje?“.
- „13, 4: **הביטה עני ד' אליה** „wejrzyj, odpowiedz mi, o Jahwe, Boże mój“.
- Por. także:
- I Kr. 8, 29: **להיוה עינך פתוחה אל הבית הזה** „oby oczy Twe były otwarte na ten dom“.
- Ps. 6, 10: **ד'... הפלתי יקה** „Jahwe modlitwę mą przyjął“.
- „17, 15: **אני בצדק אחזה פניך** „ja (zaś) w prawości ujrzę oblicze Twe“.
- šátešir kibsi* „toruj krok mój“ (Modlitwa do bogini Isztar, rev. 84 = King, Seven Tablets of Creation I str. LXXV).
- adi matí iltu béltija zinâti-ma su h̄huru pânuki, adi matí iltu béltija rábati-ma uzzuzat kabtatki* „dopokąd, o pani moja będziesz się gniewała, odwrócone będzie oblicze twoje; dopokąd o pani moja, szaleć będziesz, wewnątrz twe wzburzone będzie“.
- (Tamże rev. 93—94).
- amurinnî-ma béltija liké unnînija* „spojrzyj na mnie, o pani moja, przyjm moje błaganie“ (Tamże obv. 43).
- damkâti inâki libšâ elija* „oby oczy twe łaskawe spoczywały na mnie“ (tamże obv. 53).
- pânika atamar lûšira anâku* „oblicze twe (scil. bóstwa) chcę ujrzeć, bym był prawym“ (King, Babyl. Magic Nr. 2, obv. 36).

- Ps. 18, 7: וְשׁוּעָתִי לִפְנֵי
תְּבוּאָה כְּאֹנִי
por. 119, 170. „oby
błaganie me przed
Nim doszło do uszu
Jego“.
- „ 88, 3: תְּבוּאָה לִפְנֵיךְ
הַפְּלִיאָה
„niech dojdzie Cię
modlitwa moja“.
- „ 18,40: תְּבַרְעֵקְמִי תַחְתִּי
„powaliłeś przeci-
wników moich prze-
demną“.
- „ 48: וַיְדַבֵּר עִמָּם רַחֲמֵי
„Poddał narody po-
demnie“.
- „ 144, 2: [הַרְרֹדֵד עִמִּי] אֵם
תַּחְתִּי
„który podeptał na-
rody podemną“.
- „ 18,43: וְאֶשְׁחַקֵּם כַּעֲפָר
עַל פְּנֵי רוּחַ כְּמִינֵי
חִצּוֹת אֲרִיק **אֲרִיקֵם**
= Sam. 22, 43).
„starłem ich (wro-
gów) jako proch na
wiatr, jako błoto ulie
skruszyłem ich“.
- „ 19, 15: יִהְיוּ לְרִצּוֹן
אֲמַרִי פִי
supûa û sulûa lillikû eliki „moja mo-
dlitwa i moje błaganie oby doszły
do ciebie“.
- ana ilu marduk rîmîni illikû supûa*
„do Marduka litościwego szły moje
błagania“ (Nebuk. Grot. III 44).
- šabsûtija kunnušim-ma šupalsiḫi ina
šaplîja* „wrogów moich powal, daj im
pasę pod nogi moje“ (Modl. do Isztar
rev. 98).
- îkdâtija kîma kākka r ulākabbis* „obym
deptał moich wrogów jak ziemię“.
(Tamże, rev. 97).
- amât akabbû ema akabbû lû magrat* „sło-
wo, które wypowiem, gdziekolwiek je

- „oby znalazły upodobanie słowa ust moich“.
- Ps. 21, 11: פריטו מארץ זאבד וזרעם מבני אדם
 „plód ich ze ziemi zagubisz, a nasienie ich z pośród synów ludzkich“.
- „27,9: אל תמ באף עבדך
 „nie odtrącaj w gniewie sługi Twego“.
- „29, 11: ד' עז לעמו יהו
 „Jahwe moc ludowi swemu da“.
- Por. I Sam. 2, 10 (psalm):
 יהו עז למלכו
 „oby (Bóg) użyczył mocy królowi swemu“.
- „31, 6: כירך אפקיד רוחי
 „W rękę Twą poruczam ducha mego“.
- „32, 4: כי יומם ולילה הכבד עלי ירך
 „bo dzień i noc cięży na mnie ręka Twoja“.
- Por. Exod. 9, 3; I Sam. 5, 6. 11.
- wypowiem, oby było ku upodobaniu“.
 (IV Rawl. 21^a, rev. 16).
- šašu šumšu zéršu pir'i šu lihállik* „jego, imię jego, nasienie jego, plód jego oby (bóg) zgładził“.
- (IV Rawl. 12 obv. 39).
- bélum aradka lá tasakip* „o panie, sługi twego nie odtrącaj“.
- (IV Rawl. 10, rev. 36).
- bélit ša alu^ugub-b[a] l[u] tidin dun-na ana šarri bélija* „oby Bélit z Gubla (Byblos) użyczyła mocy królowi, panu memu“
- (Listy z Tell-Amarna ed. Knudtzon, Nr. 92, 5—6).
- ilu šamaš... šalmásu ana kátá dam-káti ša ilišu lipkídsu* „oby Szamasz w łaskawe ręce bóstwa jego go poruczył“
- (IV Rawl. 44—45). Por. dalsze analogie u Delitzscha, Handwörterbuch kol. 535^a.
- kabtat káttsu ul ali'i našáša* „cięży ręka jego (bóstwa), nie mogę jej znieść“.
- (V Rawl. 47, rev. 4).
- aššum káti ilu^u nergal ubašši ina mūtija* „ponieważ ręka Nergala (zaraza) jest w mym kraju“
- (Tell-Amarna L. 5, 37).

- Ps. 42, 4: **היתה לי דמעה**
לחם יזמם ולילה
 „była mi łza moja
 pokarmem dniem i
 nocą“.
- „ 102, 10: **כי אפר**
כלחם אכלתי ושקוי
בכני מפכתי
 „bo popiół jak chleb
 jadałem, a napój mój
 łzami zaprawiałem“.
- „ 45, 18: **אזכרה שמוך**
בכל דור ודור
 „wspominać chcę
 Twe imię po wsze
 pokolenia“.
- „ 79, 13: **לדור ודור נספו**
ההלהך
 „od pokolenia do po-
 kolenia głosić chce-
 my Twą chwałę“.
- „ 65, 5: **נשבעה במונ**
ביהך
 „my nasycim się
 pięknem domu Twe-
 go“.
- „ 66, 4: **כל הארץ**
ישחוו לך ויומרו לך
 por. ps. 22, 30. „ca-
 ła ziemia korzy się
 przed Tobą i śpiewa
 Tobie“.
- „ 69, 17: **כרוך רחמיך**
פנה אלי
 „jako wielkie mi-
- [akal] ul ákul bikítum kurmaté [mê ul
 ašti] dîmtu maštîti* „[potrawy] nie
 jadałem, płacz był mem pożywieniem,
 [wody nie piłem], łza była mym na-
 pojem“. (Zimmern, Busspsalmen II
 rev. 20).
- tarbâtika idallal ana dâriš* „twojej
 wielkości hołdować będzie na wieki“.
 (Gray, Hymn do Szamasza III 54).
- narbîki lûšâpi* „twoją wielkość chcę
 objawić“. Martin, Textes religieux p.
 16).
- bîtu êpušu gadu ullu liburma lalâša
 lušbim* „oby dom, który zbudowa-
 łem, wiecznie trwał, obym się nasy-
 cił jego blaskiem“ (Nebuk., płyta
 kam. X 3—5)
- naphar šalmât kakkadî nammaššû te-
 nišêti idallalû kurdika* „ogół czarno-
 głowych, tłumy ludzkości hołdują
 twej potędze“. (Modl. do Isztar, obv.
 24).
- taiârâtika rabâti libšâ elija* „oby twe
 wielkie miłosierdzie spoczęło na mnie“.
 (Modl. do Isztar rev. 100).

miłosierdzie Twoje,
zwróć się do mnie“.

Ps. 119, 77: יכאני רחמיך

ואחיה

„niech miłosierdzie
Twe przyjdzie na
mnie, a żyć będę“.

” 71, 18: עד אניד זרועך

לדור לכל יבוא נכוחך

„aż wygłoszę potęgę
Twoją pokoleniom, każ-
demu z potomnych
wszechmoc Twoją“.

*û anâku ana şalmât kaḳḳadi ilûtki û
kurḏiki lûšâpi* „ja też chcę czarno-
głowym boskość twą i potęgę twoją
objawić“. (Tamże rev. 102).

” 35, 18: אורך בקהל רנ

בעם עצום אהללך

„wysławiać Cię bę-
dę w zgromadzeniu
wielkiem, wśród lu-
du licznego chwalić
Cię będę“.

” 73, 28: ואני קרבת

אלהים לי טוב שתי כארני

ד' מחכי

„mnie zaś bliskość
Boga miłą, pokładam
w Panu mym, Jah-
wem, ufność moją“.

rîmmitum ša nashurša ṭâbu lekât umînî

„miłościwa, do której zwrócić się jest
dobrze, która przyjmuje błaganie“.
(IV Rawl. 29, Nr. 5 rev. 56).

” 75, 11: וכל קרני

רשעים אנדע

„a wszystkie rogi
złoczyńców strącę“.

ša kašir anzilli ḳarnâšu tuballâ „kto
zło knuje, tego rogi niszczysz“. (Gray,
Hymn to Šamaš II 39).

” 74, 10: עד מתי אלהיכ

יחרף צר

*adi matîm bêltî nakrum gabšu [igdamar
mâtki] ina âlîki rêštî uruk šumu*

„dopókiż, o Panie, u-
rągać będzie wróg?”.

Ps. 79, 1: אלהים באו גוים
בנחלתך ממאו אה היכל
קדשך שמו אה ירושלם
לעיים

„o Boże, wtargnęli
poganie do dziedzi-
ctwa Twego, znie-
wały pałac Twój
święty, zamienili Je-
ruzalem w zwaliska“.

„ 79, 3: שפכו דמם כמים
סביבות ירושלם

„przelali krew ich
jak wodę dokoła Je-
ruzalemu“.

„ 74, 7: שלחו באש
מקדשך

„dali na pastwę o-
gnia świątynię Twą“.

„ 77, 14: מי אל . . .
גדול כאלהים

„któż jest bogiem
wielkim jako Bóg
(seil. Jahwe)?“.

„ 77, 20: בים דרכך
ושבילך במים רבים

ועקבותיך לא נודעו

„przez morze droga
Twoja, ścieżka Twoja
przez wody wielkie,
a ślady Twoje nie
poznane“.

*ittaškan ina ê-ul-maš bît piristiki d â m ê
k î m a m ê i n n a k û i n a n a p h a r m â-
tâtêki išâtam iddi-ma kîma tumri
išpuk* „dopokądże, o pani moja, po-
tężny wróg [niszczyć będzie kraj
twój]; w mieście wzniosłem twojem
Uruk pragnienie się szerzy, w Eul-
masz, domu twej wyroczeni krew ja-
koby woda się leje, na wszystkie
twe okręgi ogniem rzucił, jakoby
popiół (?) rozsypał“. (IV Rawl. 19
Nr. 3, 45 i nast. = Zimmern, Buss-
psalmen Nr. 5).

*ul ibašši... ina ilâni naphar kiššati ša
šâturu kîma kâta* „niema między bo-
gami, ogółem świata, ktoby był po-
tężny jako ty“. (Gray, Hymn to
Šamaš Col. I 45—46).

tetenîbir tâmtim rapšati šadîlta „ty kro-
czysz po dalekiem, obszernem mo-
rzu“. (Gray, Hymn to Šamaš I 35).

*êriš tâmtim ša apsi ibâ'u mihiirti nâri
ša irtedû* „(bogiem, ty który) w mo-
rze wnika, po głębiach stąpa, wzdłuż
rzek kroczy“. (Tamże Kol. IV 4—5^a).

- Ps. 97, 3: אש לפניו הלך ותלהת סביב צריי
 „ogień przed Nim kroczy, i pożera do-
 koła wrogów Jego“.
- „ 99, 4: ועזי מלך משפט אהב אהה כוננה
 מישרים . . . .
 „Tys¹) królem, co
 prawo miłuje; Tys
 utwierdził prawość.“
¹) Niektórzy czytają:
 ואהה
- „ 113; 6—7: מי כר' אלהינו המגביה לשבת
 המשפילי לראות בשמים
 ובארץ
 „któż, jak Jahwe,
 Bóg nasz, co wysoko
 zasiada, zniża się, by
 spojrzeć na niebo i
 na ziemię“.
- „ 116, 9: אההיך לפני ד' בארצות החיים
 „kroczyć będę przed
 Jahwem w krainach
 życia“.
- „ 119, 74: יראיך יראוני וישמחו
 „czciciele Twoi wi-
 dzą mnie i cieszą
 się“.
- rabbu lá'it lá mágiré mušabriku zamânê*
 „gwałtowny, który pożera nieposłu-
 sznych, który błyskawice miota na
 wrogów“.
- šar bêlê mulâit iksûte* „król władców,
 który pożera (ogniem) złoczyńców“.
 (Asurn. Roczniki I 19).
- r'â'im mēšari m uk in kitti* „(Nabûnâ'id),
 który miłuje prawość, utwierdza spra-
 wiedliwość“ (V Rawl. 65, 5^a).
- nâšir kitti r'â'im mēšari* „(Sanherib), który
 przestrzega sprawiedliwości, miłuje
 prawość“ (Sanh. Pryzm. I 4).
- šaḫâta ina šamâtmê kullat niše tabarri*
 „wzniosłym jesteś na niebiosach, na
 ogół ludzi spoglądasz“.
- (King, Babyl. Magic Nr. 18, 4—5).
- ina ḫaḫḫar šulmi maḫraka littalak* „w kra-
 inie pokoju obym przed tobą kro-
 czył“.
- (IV Rawl.² 54, Nr. 1 obv. 48).
- âmerûa ina sîki lišarbû zikirki* „ci, co
 mnie na ulicy widzą, oby opiewali
 imię twoje“.
- (Modl. do Istar rev. 101).

- Ps. 129, 1: רכה צרורתי מנעורי
 „wielce gnębili mnie od młodości mojej“.
- „ 136, 3^a, 4^a: הודו לאלהי האלהים . . .
 הודו לאדני האדנים
 „dziękujecie Bogu bogów; ..dziękujecie Panu panów“.
- „ 139, 8—10: אם אסק שמים שם אהה ואציעה שאול הנך
 „gdybym się wzniósł ku niebu, tam Ty; gdybym sobie usłtał w podziemiu, tuż jesteś“.
- „ 143, 10: למדני לעשות רצונך כי אהה אלהי
 „naucz mnie spełniać wolę Twoją, bo Tyś Bogiem moim“.
- „ 145, 6^b: וגדלתך . . . אספרנה
 „...a Twą wielkość chcę głosić“.
- „ 146, 7^b: מחיר אסורין ד' „Jahwe rozwiązuje skrepowanych“.
- bêltû ultu ûm šihrîku mâ'diš šalputti şam-dâku* „o pani moja, od dni mego dzieciństwa zbytnio nieszczęściem jestem obarczony“. (Zimmern, Busspsalmen II 18).
- usallaki bêlit bêlêti îlat îlâti* „błagam Ciebie, pani pań, bogini bogiń“. (Modl. do Isztar, obv. 1).
- şumma nitelli ana şamê... şumma nîrad ana îrsiti û kaḫḫadunu... ina kâtêka* „czy wstąpimy w niebo, czy na ziemię zstąpimy, przecież głowa nasza... w twym ręku“. (Tell-Amarna, Lond. 70, 5).
- bêlti epištî šîdi tapsuhti şukni* „o pani moja, ucz (mnie) czynów moich, użyż mi spokoju“. (Haupt, Keilschrifttexte 116, rev. 6).
- narbîki lûšapi* „Twą wielkość chcę objawić“. (Martin, Textes religieux, str. 16, w. 31).
- ilu şamaš mîtu bulluṭu kasâ paṭâru ša kâtika-ma* „o Szamasz, uśmiercać i wskrzeszać, krępować i rozwiązać (więzy) w twej wyłącznie jest mocy“. (Craig, Religious Texts II pl. III 5).

Podobnie jak do psalmów można też i do innych ksiąg biblijnych St. Testamentu, zwłaszcza do mów proroczych zestawieć uderzające nieraz analogie w zwrotach i wyrażeniach stylistycznych. O tem jednak kiedyś później.